

T.C.

FIRAT ÜNİVERSİTESİ

ENGELLİ ÖĞRENCİLER EĞİTİM – ÖĞRETİM VE SINAV UYGULAMALARI  
YÖNERGESİ

## BİRİNCİ BÖLÜM

### Genel Esaslar

#### Amaç

Madde 1 – Bu Yönerge'nin amacı; Fırat Üniversitesi'nde ön lisans, lisans, yüksek lisans ya da doktora programlarında kayıtlı bulunan engelli öğrencilerin engel durumlarından dolayı ders ve sınav uygulamalarında karşılaştıkları eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak ve engelli öğrencilerin başarılarına pozitif katkıda bulunmaktır.

#### Kapsam

Madde 2 – Bu Yönerge; Fırat Üniversitesi'nde ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora programlarında kayıtlı bulunan engelli öğrencilere yönelik uygulanan ders ve sınav uygulamalarını kapsar.

#### Dayanak

Madde 3 – Bu Yönerge; 14/08/2010 tarih ve 27672 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren Yükseköğretim Kurumları Engelliler Danışma ve Koordinasyon Yönetmeliği'nin 12'inci Maddesi'nin (ğ) bendine dayanılarak hazırlanmıştır.

#### Tanımlar

Madde 4 – Bu Yönerge'de geçen;

- a. Üniversite: Fırat Üniversitesi'ni,
- b. Rektör: Fırat Üniversitesi Rektörü'nü,
- c. Engelliler Araştırma ve Uygulama Merkezi: 19/06/2009 tarih ve 27263 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren Yükseköğretim Kurumları Engelliler Danışma ve Koordinasyon Yönetmeliği'nin 11'inci Maddesi uyarınca Fırat Üniversitesi'nde kurulan Merkezi,
- d. Yönetim Kurulu: Merkez Müdürü ve Merkez Müdürünün önerisi üzerine Rektörün onayı ile Üniversitenin çeşitli fakültelerinden görevlendirilecek sekiz öğretim elemanı olmak üzere toplam dokuz kişiden oluşan kurulu,
- e. Engelli Öğrenci: Doğuştan ya da sonradan herhangi bir nedenle bedensel, zihinsel, ruhsal, duygusal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybetmesi nedeni ile toplumsal yaşama uyum sağlama ve günlük gereksinimlerini karşılama güçlükleri olan ve koruma, bakım, iyileştirme, danışmanlık ve destek hizmetlerine ihtiyaç duyan yükseköğretim öğrencisini,
- f. Engelli Sağlık Kurulu Raporu: Engelli Sağlık Kurulu'nca hazırlanan kişilerin özür ve sağlık

durumları ile kullanım amacını belirten belgeyi,

g. Ders: Fırat Üniversitesi ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora programlarında okutulan zorunlu, seçmeli dersler ve uygulama dersleri,

h. Sınav: Fırat Üniversitesi'nde ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora programlarına dair yapılan ara sınavlar ve final sınavları ile bu sınavlara ek olarak yapılan mazeret, bütünleme, tek ders v.b. sınavları, ifade eder.

## İKİNCİ BÖLÜM

### Ders Uygulamalarına İlişkin Usul ve Esaslar

#### Ders Uygulamaları

Madde 5 – Ders öncesinde, sırasında ve sonrasında engelli öğrencilerin engel durumlarından dolayı karşılaştıkları sorunları ortadan kaldırarak eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak ve engelli öğrencilerin ders uygulamaları nedeni ile başarılarının olumsuz yönde etkilenmemesine yönelik ders uygulamaları usul ve esasları aşağıdaki gibidir.

- a. İşitme engelli öğrenci bulunan sınıflarda işitme cihazı kullanıp, kullanmamasına bakılmaksızın oturma düzeni plânlanırken ders veren / sunum yapan öğretim elemanını rahatlıkla görebilecekleri şekilde plânlanır,
- b. İşitme engelli öğrenci bulunan sınıflarda ders veren / sunum yapan öğretim elemanı yüzü sınıfa dönük olarak sunušta bulunur,
- c. Görme engelli öğrencilerin bilgisayar kullanarak uygulamalı görecekları derslerde kullandıkları bilgisayarların sesli hale getirilmeleri sağlanır,
- d. Görme engelli öğrencilerin kişisel görüş ve tartışmalar hariç olmak üzere objektif konuların işlendiği dersleri ses kayıt cihazı ile kaydetmesine izin verilir,
- e. Görme engelli öğrencilerin görsel materyallerden yararlanamayacakları için bu materyallerin kullanıldığı derslerle ilgili olarak materyaller hakkında sözlü betimleme yapılarak görme engelli öğrencinin materyali kavraması sağlanır,
- f. Görme engelli öğrencilere dersi takip edebilmeleri için ilgili ders materyalleri (kitap, dergi, test, sunum v.b.) bilgisayarlarında sesli olarak dinleyebilecekleri formatlarda (MS Word, Mp3 v.b.) ders öncesinde öğrencilere verilir,
- g. Bedensel engelli öğrencilerin bulunduğu sınıfların mimari olarak en uygun olan katlarda oluşturulması sağlanır,
- h. Engelli öğrencilerin bulunduğu sınıflarda ders veren / sunum yapan öğretim elemanı ders ile ilgili olarak hazırlayacağı slayt, sunum, sinevizyon, tepegöz v.s. dokümanları engel gruplarını dikkate alarak hazırlar,

#### Ders Muafiyeti

Madde 6 – Engellilik durumu ve derecesi sağlık raporu ile belgelendirilmiş olan engelli öğrenci, bu Yönetmeliđin ders almaya ilişkin hükümlerine uymakla yükümlüdür. Ancak engelli olması nedeniyle öğrencinin, herhangi bir dersin gereklerini yerine getirmekte güçlük çekmesi durumunda, danışmanın ve ders veren öğretim elemanının onayıyla söz konusu güçlüklerin giderilmesine ilişkin değişiklikler, uyarlamalar ve düzenlemeler yapılarak öğrencinin dersi alması sağlanır. Öğrencinin dersin gereklerini yapılan uyarlamalara rağmen, yerine getirmemesi halinde, ilgili birim yönetim kurulu kararı ile varsa, o derse eşdeğer olan bir başka ders alır, eşdeğer ders yoksa muaf sayılır ve (M) notu verilir.

(2) Üniversiteye kayıtlı engelli öğrenci, bu Yönetmelikte belirtilen sınavlara girmek zorundadır, ancak öğrencinin performansının en iyi şekilde değerlendirilebilmesi için, dersi veren öğretim elemanının onayı ile sınav yeri, süresi, biçimi değiştirilip öğrenciye uygun hale getirilir. Sınavda kullanılacak özel alfabe, bilgisayar, büyüteç gibi ek gereçler, okumaya ve yazmaya yardımcı kişi veya araçlar sağlanır.

## ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

### Sınav Uygulamalarına İlişkin Usul ve Esaslar

#### Sınav Uygulamaları

Madde 7 - Sınav öncesinde, sırasında ve sonrasında engelli öğrencilerin engel durumlarından dolayı karşılaştıkları sorunları ortadan kaldırarak eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak ve engelli öğrencilerin sınav uygulamaları nedeni ile başarılarının olumsuz yönde etkilenmemesine yönelik sınav uygulamaları usul ve esasları aşağıdaki gibidir.

- a. Sınav salonları engelli öğrencilerin ulaşılabilirliği göz önünde bulundurularak, düzenlenir,
- b. Sınav görevlileri tarafından sınav ya da sorular ile ilgili yapılacak olan duyuru, hatırlatma ya da düzeltmelerin engelli öğrencilerin engel durumları göz önünde bulundurularak yapmaları sağlanır,
- c. İhtiyaç duyulması halinde engelli öğrencilerin sınavlara yardımcı araç – gereç ile (İşitme Cihazı, Teleskopik Gözlük, Prizmatik Gözlük, Büyüteç v.b.) girmeleri sağlanır,
- d. İhtiyaç duyulması halinde engelli öğrencilerin yazılı sınavlarına refakat edecek, sınav olunan ders ile ilgili bölümün terminolojisine hâkim (öğretim görevlisi / araştırma görevlisi) olan okuyucu – işaretleyici görevlendirilir,
- e. İhtiyaç duyulması halinde engelli öğrencilerin sınavlarını bilgisayar ortamında yazarak olmaları sağlanır,
- f. Görme engelli öğrencilerin talebi doğrultusunda soru kitapçığı ya da soru kâğıdı Braille (Kabartma) ya da sesli olarak hazırlanır,
- g. Kısmi görme kaybı olan az gören görme engelli öğrenciler için soru kitapçığı ya da soru kâğıdı 16 – 18 punto ya da daha büyük puntolarda basılmış olarak hazırlanır,
- h. İşitme engelli öğrencilerin sınavları eğer uygunsa çoktan seçmeli testler şeklinde yapılır,
- i. Görme, işitme, dikkat eksikliği, hiperaktif, disleksi - Disgrafi v.b. engeli bulunan engelli öğrenciler normal sınav salonlarından ayrı olarak başkalarından rahatsız olmayacakları ve başkalarını da rahatsız etmeyecekleri salonlarda tek kişi olarak sınav olmaları sağlanır,
- j. Okuyucu – işaretleyici ya da büyük puntolu soru kâğıdı ya da kitapçığı ile sınava giren görme engelli öğrenciler ile yazma ve hareket güçlüğü çeken engelli öğrencilere sınav süresinin üçte biri kadar ek süre verilir,
- k. İhtiyaç duyulması halinde engelli öğrencilerin sınavlara ilaç, tıbbi malzeme ya da sıvı ile (İnsulin Pompası v.b.) girmelerine izin verilir,
- l. İhtiyaç duyulması halinde engelli öğrencilerin sınav sırasında sınav görevlisi nezaretinde tuvalet – lavabo ihtiyacını karşılamasına izin verilir,

## DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

### Çeşitli ve Son Hükümler

#### Uyuşmazlık ve Hüküm Eksikliği

Madde 8 – Bu Yönerge’de yer alan hükümler ile ilgili olarak engelli öğrenci ile öğrencisi

bulunduğu fakülte, yüksekokul, enstitü veya meslek yüksekokulu ile uyumsuzluk yaşarsa ya da bu Yönerge’de tanımlanmamış bir engellilik durumu ve ihtiyacı ile karşılaşılırsa ilgili Yönetim Kurulu konuyu görüşerek, karara bağlar.

Yürürlük

Madde 9 – Bu Yönerge hükümleri; Fırat Üniversitesi Senatosu tarafından kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 10 – Bu Yönerge hükümlerini; Fırat Üniversitesi Rektörü yürütür.

---

Prof.Dr.Hatice ERÖKSÜZ  
F.Ü Engelliler Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürlüğü  
Üniversite Mah.  
F.Ü. Veteriner Fakültesi  
PK23119 Merkez / ELAZIĞ  
Telefon: 0 (424) 237 00 00  
Gsm : 0 (536) 440 78 90  
Web : <http://fueaum@firat.edu.tr>

---

ENGELSİZ-UNI mailing list  
<http://engelsizfiratuni@gmail.com>